

Martin Vostřel, **Spolkový život v Lounech v letech 1861 – 1914**

rkp., 180 s. textu + 53 s. příloh

Předložená disertační práce Martina Vostřela je kulturně – historická monografie, konstruovaná na vyčerpávajícím studiu archivních fondů především SOkA Louny, na tištěných pramenech a excerpci dobových periodik a opřená o bohatou literaturu regionální i obecné povahy.

Autor téma časově vymezil vydáním Říjnového diplomu (1860), jenž změnil politický systém v monarchii a po němž záhy následoval v roce 1867 spolkový zákon (134/1867 ř.z.). Výklad dovedl až do vypuknutí první světové války v roce 1914. Tato dějinná etapa patří k „zlatým časům“ rozvoje české spolkové činnosti. V Lounech, které ležely v hraničním jazykovém pásmu, se ve spolkové činnosti výrazně odrážejí české národně emancipační snahy, což zvyšuje význam zvoleného tématu v širších dějinných rámcích

Martin Vostřel svou disertaci dobře tematicky rozvrhnul. V první kapitole podává charakteristiku města v daném období, kde se mohl opřít o svou rigorózní práci z roku 2005, v níž se zabýval dějinami Loun v období 1880-1914. K vlastnímu tématu již rovněž publikoval dílčí studii, a to o počátcích lounského Sokola v letech 1867-1871. Ve druhé kapitole podal autor obecnou charakteristiku spolkové činnosti v Lounech, jíž se pak podrobně zabývá v dalších dvou kapitolách. Význam vůdčích osobností pro spolkový život ozřejmil i třemi případovými studii, věnovanými obrozenskému vlastenci Janu Havránkovi, dlouholetému starostovi JUDr. Hilbertovi, hostinskému Josefu Krýzlovi (nedopatřením neuveden v obsahu) a filantropicky zaměřené manželce lékaře Kristýně Ehrlichové. Nejobsáhlejší kapitola se zabývá konkrétními spolky, uspořádanými podle charakteru jejich činnosti. V podkapitolách autor neopomněl spolkový život lounské židovské komunity a sleduje též počátky ženských spolkových aktivit. Konstatuje, že ženská část lounských obyvatelů zatím setrvala v tradičních společenských rámcích a emancipační či genderové snahy tu ve sledovaném období zatím nepůsobily.

Disertační práci autor promyšleně rozvrhnul a prokázal dobrý přehled po literatuře k danému tématu, stejně jako pílí při heuristickém výzkumu pramenů a metodickou schopnost prameny analyzovat.

Poznatky shrnuté v závěrech navozují některé možné další otázky. Není sporu o značném rozvoji Loun v daném období i o jeho počestování, které se zračí jak v demografických ukazatelích, tak v počestování správy. Autor tu srovnává údaje s poměry v jiných městech dané oblasti, zejména v Žatci a Duchcově. Nabízí se možnost porovnat i veřejný spolkový život v těchto městech s rozdílným podílem české a německé národnosti. Asi by stálo za zjištění, do jaké sociální skupiny se řadila ona německá menšina v Lounech, jaký byl její podíl na veřejném dění a konečně pak, zda a jak se účastnila německé spolkové činnosti (např. v oblastních krajských spolcích ad.). Na druhé straně by k porovnání dobře posloužila představa o tom, jak vypadala spolková činnost v blízkých městech s německou většinou nebo výraznějším podílem občanů německé národnosti. Autor se věci stručně dotýká na s. 36. Pro poznání vzájemných vztahů v tomto národnostně hraničním pásmu by bylo užitečné zjistit, zda se ono „stýkání a potýkání“ odrazilo též na druhé straně ve spolkové činnosti Němců, nakolik byla tato namířena proti emancipačnímu úsilí Čechů v tehdejší době apod. Rovněž by bylo zajímavé zjistit, jak se v dané situaci orientovaly židovské spolky, zejména po rozšíření Hilsnerovy aféry v tisku. Autor se věci dotkl na s.152 ad., ale na srovnání se sousedními městy s větším podílem německého etnika rezignoval.

Disertační práci Martina Vostřela považuji za přínosnou a nabízející, jak jsem uvedla, další podněty k bádání. Cíl stanovený v úvodu, totiž zmapovat spolkový život ve městě v průběhu tří generací, autor naplnil. Z hlediska využití pramenů bych přivítala větší pozornost věnovanou spolkové symbolice (včetně praporů, oděvních součástí, viditelně nošených symbolů apod.), neboť ve sledovaném období hrála značnou roli.

Po formální stránce vykazuje disertace Martina Vostřela všechny požadované náležitosti: seznam pramenů, bibliografie, poznámkový aparát. Má dobrou jazykovou úroveň. Vhodně jsou voleny přílohy, zvláště obrazové.

Závěr: disertace splňuje požadavky kladené na disertační práci, navrhuji předložit ji k obhajobě a klasifikovat jako „prospěl“.

V Praze 5. dubna 2016

doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc.

Etnologický ústav AV ČR. v.v.i.

